

Viltskadecenters rekommendationer för boskapsvaktande hundar 2021

Boskapsvaktande hundar ("boskapsvaktare") kan vara en alternativ metod för att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur där rovdjursavvisande stängsel inte kan användas. Med "boskapsvaktare" avses hundar av boskapsvaktande raser som tillbringar all sin tid hos betesdjuren. Tamdjursägare som vill satsa på boskapsvaktare måste vara väl medvetna om vad det innebär att hålla sådana hundar och vilket ansvar åtgärden innebär.

Eftersom metoden utgörs av levande djur kräver den eftertanke och goda förutsättningar för att fungera. Fungerande boskapsvaktare innebär inte endast skydd/varsel mot rovdjur utan även att hundarna själva mår bra och trivs med sin plats samt att de fungerar i relation till omgivningen, till exempel avseende grannar.

Ibland kan en enskild hundindivid visa sig mindre lämplig, trots att djurägaren skapat goda förutsättningar för den. I dessa fall kan metoden betraktas som olämplig med just den individen.

Dispens för boskapsvaktande hundar

Länsstyrelsen kan bevilja bidrag till inköp av boskapsvaktande hundar som förebyggande åtgärd mot rovdjursangrepp på tamdjur. För att hålla en boskapsvaktande hund under de förhållanden åtgärden kräver måste även en dispens från 16 § *Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter* utfärdas.

Viltskadecenter rekommenderar att dispens endast ges till djurbesättningar som uppfyller något av kriterierna nedan:

- *Tamdjur på fritt skogs- eller fjällbete*: Minst 15 tackor/motsvarande eller 5 nötkreatur under betessäsongen. Djurantalet kan tillåtas variera mellan åren.
- Besättningar där väl fungerande rovdjursavvisande stängsel inte kan användas på grund av för långa sträckor med naturliga avgränsningar i form av vatten: Minst 15 tackor/motsvarande eller 5 nöt i hägnet som ska vara minst 10 ha. I områden med fast förekomst av björn, varg eller lodjur.

- *Stora besättningar i stora inhägnader där stängslen kan vara svåra att underhålla:* Minst 150 tackor/motsvarande eller 50 nöt under betessäsongen i områden med fast förekomst av varg, björn, eller lodjur.

Följande krav bör också ställas inför en dispens:

- Hunden/hundarna ska leva tillsammans med djuren de vaktar året om.
- Hunden/hundarna ska vara av boskapsvaktande ras.
- Hunden/hundarna ska vara präglade på tamdjur från valpåldern (senast från 12 v).

Villkor som skrivs in i dispensen

- Dispensen ställs för varje hundindivid ett år i taget.
- För att erhålla förnyad dispens ska hundägaren årligen lämna in en enkel återrapportering kring hundens funktion till den dispensgivande myndigheten.
- Hundägaren måste vidta åtgärder för att lösa eventuella problem om hundhållningen upplevs skapa oacceptabla olägenheter för omgivningen.
- Om en hund slutar fungera eller inte längre används som aktiv boskapsvaktare ska detta meddelas till länsstyrelsen och dispensen upphävas.

Att tänka på

Hunden ska må bra

Hunden ska tillbringa all sin tid med betesdjuren.

Hunden ska trivas med att vara i hagen tillsammans med tamdjuren och stanna hos dem av egen fri vilja. Det kommer den att göra om den präglas på tamdjur från tidig valpålder. Hunden ska miljötränas med människor för att acceptera dem och vara vänligt inställd till dem, men *socialiseringen* ska ske med tamdjuren.

Kan störa grannar

Många boskapsvaktare skäller på nätterna mot ljud eller upplevda hot. Detta kan upplevas störande för grannar. Även om hundarna ska vara vänligt inställda mot människor är boskapsvaktare inte en lämplig åtgärd i hagar med genomgående vandringsleder.

En eller två hundar?

Antalet boskapsvaktande hundar avgörs av gårdens brukningsförhållanden, till exempel olika grupper av betesdjur i olika fållor. Rekommendationerna från övriga världen varierar kring ca 1 hund per 100–200 får.

Djurägare som inte är införstådda med detta bör inte skaffa boskapsvaktande hund.